

LJUBLJANSKI ČASNIK.

№ 41.

Vtorik 20. velk. Serpana

1850.

Ljubljanski časnik izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petik. Predplačuje se za celo leto pri založniku *Jožefu Blazniku* 6 gold., za pol leta 3 gold., za četrt leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odraja še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znese 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje, za četrt leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, in ako se na pismo zapiše, da so naročniki denarji (Pränumerationsgelder) v njem, ni treba nič poštne plačati.

Politiške naznanila.

Angleška politika na severu.

Tiste države nar terdnejši stoje in nar bolj gotovo napredujejo, ki se za kratke, le na videz prijetne dobičke ne zmenijo, ampak se zadeve, na kateri njih podlaga stoji, in pogoja, od kteriga njih dolga sreča in njih obstoj odvisi, poprimejo in vse nanj obračajo, kar se se godi in kuje. Med temi umnimi državami je tudi Anglia, ki je na kupčijo zidana, ki vse za in s kupčijo stori, ki se za kupčijo pri vsaki priložnosti poteguje. Vedno le tanamen pred očmi, so Britanci svoje mogočno brodovje osnovali, so si oblast čez morje pridobili, seliša po vsim svetu napravili. Tudi drugeljudstva kakor Španjoli, Portugizi, Francozje in Holandi so imeli cveteče teržtvo, ki je bilo vir narodniga bogastva, pa le za kratek čas. Njih cilj in konec ni bila le kupčija, ampak nar bolj razširanje svoje zemlje in zmaga čez sosedo; zato so pa svojo važnost na morju tako kmalo eden za drugim zgubili, dokler je v roke Angležev prišla, ki si z vedno enako gorečnostjo prizadevajo jo obdržati, vterditi, povikšati, na vsih krajih in od vseh strani zavarovati. De je njih država tako močna in slavna, je tej vedno enaki gorečnosti pripisati. Anglia je sicer vstavno kraljestvo, kjer se velikrat ministri menijo in verstijo. Pa če imajo ravno posamesni ministri tudi svojo posamesno domačo politiko se vendar nikdar tista politika države ne pozabi in v nemar ne pusti, ki kupčijo in brodovje zagovarja in brani in skerbno na vse čuje in pazi, kar bi njima nevarno biti zamoglo. Perva potreba je tu, gledati, de se kaka druga bližnja država na morju ne vzdigne, ki bi moč Anglije z vničanjem ali s kratenjem njeniga brodovja ne spodrinila, podkopala in prekucnila. Izgled te pazljivosti ravno zdej pri ravnanju in počenjanju Angležev na severu v dansko-holštajnskih zadevah jasno vidimo.

Ko se je predlanskim med Nemci in Danci mešati jelo, se je koj vidilo, de Palmerston družiga ne želi, kakor dansko kraljestvo ponižati in raztergati. Med tem in Anglijo ni bilo popred nar manjšiga prepira; le to je Britance zbadalo, de imajo Danci precej močno brodovje, ki se še od leta do leta pomnožuje. Samo tega brodovja se jim sicer ni bilo bati, ker je bilo vendar le majhna spodtika proti njihovim 1000 vojnim ladjam. Pa Danci imajo Ruse in Švede za sosedo, ki imajo tudi veliko dobrih bark. Vsem tem trem sosedam mora enako ležeče biti, de Britania preveč ne prevaguje, ampak de se jej kolikor mogoče graja postavi in zavira naredi. Zatorej si nasproti tudi ona prizadeva, te tri zedinjene sovražnike oslabiti, nar popred eniga in potem družiga in tretjiga si s poti spraviti in tako nevarnost odverniti, ki na severu od dne do dne hujši postaja, ker se Rusi, Švedi in Danci z vedno večjo marljivostjo morja navajajo in si ladje napravljajo. Torej se ni temu čuditi, ker se niso Britanci v holštajnskih homatijah nikakor prijazno obnašali, ampak z vsemi puntarjem radi

na roko šli, to se ve, de po angleško, namreč proti velikimu, gotovimu plačilu. Vedno so se govorice raznašale, de gre britansko brodovje Nemcam na pomoč in de bo ono Koppenhagen obleglo. To se sicer ni zgodilo, pa kdo ve, če bi se vendar ne bilo, ako bi se ne bile okolšine puntarjev premenile? — Ko so bili Schleswig-Holstajnci od Dancov stiskani, se je namreč v Frankobrodu neizrečeni hrup zagnal, si mogočno nemško brodovje napraviti in z njim sovražnika pokončati. Tem zabavljivcam so se sicer še Angleži po pravici smejeti smeli, ker so imele prazne žepe in lačne želodce za podlago. Ko se pa te reči Porusi poprimejo in jo goreče izpeljavati začnajo, ko se v Berolinu eno za drugim po sto tavžent za nove ladje obljubuje in poruski kralj tudi po vsaki ceni na morju sloveti hoče, se je zdelo, de tisto nemško brodovje ne bo le sanja lačnih zgrajacev. — In zdaj se tudi obnašanje Britancov premeni; Schleswig-Holsteincov ne zagovarjajo več; nasproti se pa zopet Dancam bližajo in so clo pripravljeni jim pomagati. Zmed dvema zlegama se mora manjši zvoliti. Tega se je tudi Palmerston deržal. Rajši je še celotnost danskiga mu menj nevarniga kraljestva ohranil, kakor bi s podpiranjem puntarjev mogočnim Porusam prostorne schleswig-holsteinske luke odperl in si še veliko nevarnišiga sovražnika na glavo spravil. To je vzrok, de so zdaj ravno Britanci nar bolj marni, danskimu kraljestvu zopet velikost pridobiti, ki jo je pred 1848 imelo. T.

Demagogiško društvo v Londonu.

Pred nekterimi dnemi smo govorili od časopisa „Proscrit“, ki je novi evangeli izgnanih apostelnov evropejske demagogie. Ti gospodje delajo, kar so dozdej vedno počeli, upajo in tolažijo se z prihodnostjo, pa s tem nas tudi primorajo se na preteklost ozreti, ktero so nekoliko oni vstvarili.

Viharna in silna doba evropejske politike je, kakor se zdi, končana; samo na severnem Nemškem še poslednji valovi buče. Oblast in moč ekstremov je razbita, častivci samooblastne države, kakor tudi tista stranka, ki ni le skušala samo vlad, ampak tudi družbeno življenje prestvariti, niso mogli prave zmage dobiti, za ktero so se bojevali.

Eno pa se mora terditi, namreč, de so vladarstva skoraj povsod vstavi nagnjene. Častivci absolutizma, ker so bili v manjšini, niso mogli države v nevarnost pripraviti, in so bili le z nasprotno stranko v ravnovagju. Tista stranka pa, ktere namen je bil družbene podpore podkopati in zveze stergati, je odgovorna za veliko škodo, v ktero je velik del Evrope pripravila in jo žuga še v večji nadlogo zakopati.

Akoravno smo odkritoserčni prijatli svobode in živo prepričani, de ni mogoče, de bi spet na staro prišlo, vendar pa sovražimo početje tiste stranke, ki je tukaj naj lepši upe v kalu zaterla, tam zreli sad z prederzno roko sterla, ki povsod nemir, dražbe, punte, nadloge pripravlja in nravnost podkopuje.

Zoper očitniga krivca se deržava z postavo brani zoper zločina pa, ki se z plajšem domoljubja ogerne, zoper sovražnika, ki si z zvijačo in golufjo obilno tovaršev nabere, ne more vselej deržava vsega premoči.

Tisti možje, ki so Pfallcu in Badnu, na Talijanskem in Francoskem, na Ogerskem in Avstrijanskem punt napravili, de bi bili Nemčii k stari moči in veličastvu, Italii k svobodi, Francoskimu k veljavi zemljo gospodajočiga naroda in raznim v Avstrii stanuvajočim narodom k narodni samostojnosti (?) pripomogli; ravno tisti možje so bili sovražniki Evrope, ki so brez lastne savesti ravnali; Nemčio so oslabili, Francosko so v hiranje pripravili. Edina močna talijanska deržava je zgubila svojo moč in je v takih okoljšinah, ki jo morajo podreti. Francosko se ima tej stranki zahvaliti, de je njegova veljava v evropejski politiki mnogo zgubila, de je moralo pripustiti bolj ostro vladanje, kakor je bilo med vstavno vlado. Na Avstrijanskem so tovarši ravno tiste stranke svobodo z neprevdarnim ravnanjem v dvom pripravili, akoravno so se bahali, de vse le za svobodo delajo. (Reichsztg.)

Avstrijansko cesarstvo.

Dopis iz Mariborske nadžupanije. Na dan sv. Lovrenca je naše lepe „slovenske Gorice“ huda huda burja obiskala, kakšne naše ljudje še ne pomnijo. Vlivalo je, da se Bogu smili. Med bliskanjem i treskanjem se je kot orehi debela toča vsipala, ktera je u jareninske, šentjakobske fari ino še menda drugod, setve, vinograde vničila. Silni vihar je opeko ze strehe pometaval. Ljudje so mislili, da je sodni dan. C—r.

Dopis iz Mariborske nadžupanije. 11. t. m. so v jareninske farni cerkvi izvoljeni župani ino podžupani iz petih županih Jarenine, Vajgna, Poličke vesi, vugovskega dola, Kaniže vprico našega g. dekana ino volitvenega g. komisara prisegli. Pred prisegoj so g. dekan kratko pa krepko progovorili. Po prisegi je volitveni g. komisar na zbrane ljudi progovoril, pa žalibog po nemško, akoravno smo mu svetovali, naj po domače pregovori. Po odpevani zahvalni pesmi se je molilo za cesarja, tri oče naš, ino dal se je blagoslov z najsvetejšem reš. telesom. Na koncu cele svečanosti se je pevala sosebno od nadušene naše mladine: Cesarjeva godovnica, ktera se je ljudem tako dopadla, da mi je potler nekteri pravil: „ta poja (pesem) je pač lepa;“ — še popoldne sem slišal male otročiče, kako so to godovnico veselo prepevali. — Prižiti se moramo, da smo ovo prisego žalibog samo nemško dobili od našega duh. soveťa iz Gradca, še le u Novicah smo jo poslovenjeno najšli; popravili smo jo brez odloga po nasvetovanju Novic 31. list, da smo rekli: župan, podžupan, županija, županijska postava. Gosp. Graberskega priserčno zahvalimo, da nas je na ova staroslavenska imena opomenul. Vsi gotovo Jugoslavi bodo te nazive z veseljem u javno življenje uvedli. Vse slovenske domorodce še živo prosimo, naj ze vsemi močmi k

temu pomagajo, da bodo županijske pečati, domovinski listi tudi slovenski. Gospode uradnike pa prosimo, naj opustijo zvijačno napako, po kateri nazoče može poprašujejo: kako hočete, da vam naj govorim, nemško ali slovensko? Vsikdar ino povsod ima odločiti jezik, u katerem se božja služba opravlja. Dobro sem se prepričal, da po takem popraševanju se le ničemernost, prevzetija v ljudeh obudi, da neki iz same prevzetije reče: le nemško, ako ravno nemški nič ne zna. Ta napaka se mi ravno tako neumna zdi, ko da bi duhovnik na prižnici prašal. Kako hočete, da vam danas predigam, nemško ali slovensko? C.

Ljubljana. Iz Ljubljane se piše v „Reichs-ztg.“ Nektere dni že je govorica o podeljenih Franc-Jožefovih redih, ktere je devet oseb dobilo. Akoravno zasluge počastenih spoznamo, vendar pogrešamo med njimi dva moža, ki si gotovo nista manjših zaslug za deželo, kakor tudi za občno domovino pridobila. Med tema vsak imenuje jakiga poveljnika narodne straže, kupca J. Baumgartnerja. Njegove mnoge zasluge za narodno stražo kakor tudi za povzdiga kupčijstva, v njegovem privatnem in javnem življenju si je že davno občno spoštovanje pridobil. In z nikomur nismo govorili, ki bi se ne bil čudil, da ta verli mož ni reda dobil.

Tudi Ignac žlahtni Kleinmayr bi se smel tem možem pridružiti, ker je vse občnokoristne in milodarne naprave podperal, in je že od prejšnje dvorne pisarnice mnogo pohvalnih pisem dobil ravno zavolj podperanja občnokoristnih naprav in poberanja za vsake sorte ljudi v celi državi, ktere je kako nesreča zadela, posebno pa si je za mesto Ljubljano mnogo zaslug pridobil.

Kaj de je vzrok, da tudi ta mož ni bil počasten, tega ne ve nobeden, vendar pa menimo, da se bo visoka vlada nanj ozerla, ko zve od njegovih zaslug.

Tako se piše v „Reichs-ztg.“ Mi moramo besede dopisnika popolnoma poterditi in pristaviti, da se po celi Ljubljani le en glas sliši, zakaj de Baumgarten ni reda dobil, kteriga cela Ljubljana visoko spoštuje in ljubi, kar pa tudi on obilno zasluži. Njegova ljudoljubnost in dobrodelnost ste občno znane. Ker je pomoči potreba, je gotovo on zraven, koristnim napravam nikdar svoje darljive roke ne odtegne. Koliko je on samo za narodno stražo storil!

Razun teh dveh mož je pa še eden ki si gotovo ni manj zaslug za Slovence, posebno za deželane, pridobil, kakor kdor koli si bode. Ni ga nam treba imenovati, pozna ga vsak gospod kakor tudi prosti kmet. Ravno tako belodane so njegove preobilne zasluge.

Mengeš 15. velk. serp. De se pri nas toliko časa niso župani in njih svetovavci volili, se ne sme nikakor ustavljanju al clo očitnemu puntu pripisati, ampak drugim okoljšinam. Ker se pa vendar dostikrat pervo zgodi, hočemo to reč razjasniti in dobro ime Mengšanov rešiti. Oni so koj tisti dan, ko je bila volitev napovedana, skupej prišli in so potem ko so od gospoda nadžupana in gosp. fajmoštra podučenje zastran županij dobili, brez obotavljanja, radi in v velikim številu odbornike volili. Ravno tako bi bil gotovo tudi župan zvoljen, ako bi ne bilo dveh odbornikov manjkalo, ki sta dovolj važne opravke imela, ki jih zavolj njih nenazočnosti popolnoma izgovore in opravičijo. Mengšani so med vsemi vasmi krog in krog nar bolj izobraženi, za kar se imajo le šolam in pa časopisam zahvaliti, ki jih prebirajo. Zatorej so se tudi sosedje nanje ozirali in so pri vsem in tako tudi pri volitvah rekli: „Kar storé Mengšani, to tudi mi“. Tega jim ne bo go-

tovo nihče za zlo vzeti, de se nepodučene vasi po vasi ravnajo, iz ktere je dokaj ljudi že vender na nekoliko viši stopnji omike. Ker se tedej v Mengšu ni volitev doversila, tudi druge soseske niso volile, pa iz nikakorsniga slabiga namena, ampak iz tega vzroka, ki sim ga povedal. De se je potem morebiti tu in tam kak šuntar prikazal, ne bom tajil; sej se pri vsaki novi napravi, naj bo še tako koristna, vselej kaj nepovoljnežev najde, kterim nova reč ne dopade, ki bi jo radi odvergli. Pa ljudje, če so le kolčkaj podučeni, že svoj hasen prevadijo, de draživcov ne poslušajo. Slasti so pa pri nas šuntarji, kaj majhno važnost imeli, prvič zato, ker se nič več kakor za eniga ne ve, ki sim ga uni dan tudi jest omenil; drugič zato, ker se še od tega eniga več ne ve, kakor de je enkrat šuntal; in tretjič, ker se še za to pot ne ve, de bi bil očitno odsve-toval ne voliti, ampak le kakor sim pozneje zvedil, je zastran prida novih sosesk dvomil in njih namen krivo obračal, ker ni bil clo nič v ti reči podučen, česar so se vsi prepričali, ki so z njim govorili. Prav za prav se tedej še ta ne more šuntar, ampak neumen bedak imenovati, ki bi imel nekoliko manj svoj jezik otresati. Tedej le, ker v Mengšu niso mogli voliti je bilo vzrok, de tudi po bližnjih vaseh niso. Kar pa daljne vasi zadene, ni mende tudi nikjer tako serdit duh, zakaj Gorenci so sploh zavolj svoje poštenosti, blagomiselnosti in vdanosti proti cesarju in postavam znani in se ne bodo nikdar proti eni koristni reči vpirali, če jo bodo le umeli. Če bo poduk, ne bo nič tistih „šuntarjev“. Ako pa ljudje praviga spoznanja nimajo, se jim ni čuditi, de gredo rajši na polje delat, ker važnost in prid poljedelstva spoznajo, kakor pa volit, ko jim je namen in zadeva volitve neznana. To sta dobro naš gospod fajmošter Janez Kuralt in pa gospod krožni poglavar razumela in sta torej ljudi po vsi svoji moči podučevala.

Mengeš 16. velk. serp. De so bile moje včeranje besede resnične se je danes pokazalo. Ker sta tista dva pri prvi volitvi nenazoča odbornika svoje opravke doversila, so se danes ob desetih vsi odborniki v učilnici snidili, de bi župana volili. Izvoljen je bil g. učitelj France Dolenc, ki ima gotovo vse lastnosti, ki so k tej reči neobhodno potrebne: pravičnost, blagodušnost in domorodniga slovenskiga duha. Tudi volitev svetovavcov je zadosti dobra. Brez dvombe bodo zdej Mengeš tudi bližnje vasi posnemale, in govorice od puntanja bo konec. V nedeljo bo, mislim, v cerkvi prisega.

Mengeš 17. velk. serp. Letašnja letina smo upali, bo prav dobra; živina in ljudje bodo imeli dovolj jesti. Pa le zastran živine nas ni vkanilo. Detelje in sena smo prav veliko nakosili in pospravili, tako de se nam ni treba zavolj tega pritožiti in zime bati. Pa vse drugači je, kar ljudi zadeva. Gorke noči, hladni dostikrat skorej merzli dnevi, megla in do maliga vedni, veliki deževi, ki so slasti, ko se je žito zorilo, nagajali, so bili vzroki, de se je komej četerti del naših nad dopolnil. Reži se je sicer veliko našelo, kakor malo-kdej, pa malo namlatilo, kakor tudimalokdej. Nasad je dal pol mernika, ko v dobrih letih pri nas clo na dva nese. Ne malo bolj se pšenica obnaša, pa tudi ne tako kot lansko leto. Krompirja ne bo skorej popolnoma nič. Do maliga ves je že čern in gnjiv, de že od de-lječ zasmerdi, če se človek njivi bliža. Le oves in ječmen se nista dosti izmerdila. Pridelk teh žit je pridelku v drugih letih podoben.

(N.) Iz Kamnika 17. augusta. S serčnim veseljem sporočim, da ste izmed petih srenj ali županij Kamniške nadžupanije, ki so se branile odbornike ali može voliti, po razpo-

slanem prijaznem, podučivnem, v domačem jeziku zloženem nagovoru našega za blagor krajnske kronovine tako skerbnege deželnege poglavarja že dve omenjenih županij odbornike, ti pa župana s svetovavci vred volili. Une tri pa bodo vladino voljno v tej reči, kakor terdno upam, drugi teden nemudoma in veselo zversile.

Do konca današnjega dneva se je v Kamniški nadžupaniji že 24 županij ustanovilo. Brez dvoma bode šlo to imenitno opravilo od-slej čedalje bolje od rok. Tukaj moram opom-niti, da ni res, kar Ljubljanski dopisavec v 223. listu časopisa „Gratzer Ztg.“ piše, da bi se bila polovica Kamniške nadžupanije zo-per županijske volitve spuntala; timveč je bilo le pet takih, in se te zaslužijo nekoliko za-govarjane biti. Ljudje namreč še dobro pom-nijo, kako so jih poprejšnje necesarske gosposke sleparile in terle. Nekteri nevedneži in hudobneži so začeli med priprosti ljudi raz-trosati, da bodo morali, ako odborniki na sveti evangelj prisežejo, vnovič zemljišnim ali grunt-nim gosposkam podložni biti, in odmerjeno tretjino odškodnine starim gosposkam od-rajzati. Kvasili so nadalje, da ravno zato žu-pani in svetovavci na sveti evangelj prisegajo, da ne bodo mogli prisege prelomiti, v kteri obljubijo, v vse privoliti, karkoli se jim bode v tej reči ukazalo. Priprosti ljudje, ki ne znajo — bodi Bogu potoženo! — brati in pisati, da bi se bili iz novic in drugih spisov prepričali, kako črna laž da je to, so se tedaj boječne-sti, da bi se kaj takega ne zgodilo, volitvam vstavljali. Zdej pa, ko so iz nagovora gosp. deželnege poglavarja (do kterega imajo, ker vejo, da je pošten in pravičen, vse zaupanje) zvedli, kako in kaj, in da je že toliko drugih županij volilo, so in bodo brez skerbi in celo z veseljem tudi oni volili.

Včeraj so volili odbornike in ti izmed sebe župana in svetovavce v Radomljah in na Volčjem potoku. Ko je volitni navodnik ali komisar, gosp. nadžupanijski poglavar Pa-vič, volivcem s pristavkom „červno se vas ne tiče“, imenovani nagovor gosp. deželnege poglavarja v poduk prebral, so brez oprezo-vanja volili: Izvoljenima županama pa je pre-bral iz „Časnika“ tudi odgovor nadvojvoda Janeza Štajncanoma, in oba sta volitev z ve-seljem sprejela, ter še tisti dan s svetovavci vred prisegla.

Tukaj ne morem v nemar pustiti, kako se je po izvolitvi Radomeljski župan Juri Je-reb obnesel. Po kratkem in primerjenem pod-uku gospoda volitnega navodnika povzdigne tudi on glas, in spregovori po domače, pa mo-dro in moško na priliko sledeče besede:

„Spoštovani možje! Zdej ste me po svoji „prosti volji za župana izvolili; prepričani bo-dite, da bodem vselej po vesti, po pravici „ravnal. Prosim tedaj vse, se tako zadržati „in ravnati, da se mi ne bo treba nikoli ostrih „pripomočkov pravice poslužiti, ako se pa to „zgodi, mi tega ni v zlo šteti; zakaj — še en-krat rečem, po vesti, po pravici bom rav-nal. Vas pa, častita svetovavca, častiti od-borniki! prosim spodobno, me v mojem opra-vilu po vsi svoji moči podpirati, in Vas, go-„spod poglavar! — nagovori gosp. nadžupa-nijskega poglavarja — prosim pohlevno, da „bi nam hotli v vsaki potrebi na roko iti“.

Nato je s svojima svetovavcema v cerkvi praznično prisegel.

V Lokah in Hrušovki, kjer so bili odborniki že 12. t. m. izvoljeni, predstojnikov pa niso mogli zavoljo nepričujočnosti več odbornikov voliti, se bode volitev in prisega predstojnikov to je župana in svetovcev pod navodom mar-ljivega gosp. Gasparinita jutri 18. t. m. versila. V 9 drugih županijah, kjer se predstojniki

tudi zavoljo nepričujočnosti večjega dela odbornikov niso volili, se bode volitev predstojnikov kmalo kmalo pričela.

Austrijska. Besede, po katerih bodo župani deželnih glavnih mest prisegovali, od ministra notrajnih zadev sestavljene, se takole glase: „Prisežem zvestobo njegovemu veličanstvu, našemu najmilostljivejšemu deželnemu knezu, Francu Jožefu I., po Božji milosti cesarju avstrijskemu in za njim naslednikom iz njega naj višje rodovine in kervi; prisežem se državne in deželne vstave terdno držati; prisežem meni podeljeno službo župana . . . zvesto, pošteno z naj boljši voljo in vestjo opravljati, in mene kakor župana zadevajoče dolžnosti po začasnih županijskih postavah v celem obsegu na tanjko in vestno dopolnovati. Kakor resnično mi Bog pomaga!“

* Njegovo veličanstvo, cesar je ukazal, da se ima vselej pri podeljenju milosti kaznencam ki so bili na terdnjave obsojeni, najvišji odločba pričakovati, med tem ko v takih zadevah drugih hudodelnikov zamore ministerstvo odločbo storiti.

Serbska. Iz Zemuna se piše 11. avgusta v „Agramer Ztg.“: Včeraj smo imeli mi praznik. Inšpektorat parobrodstva je prvič parobrod „Neptun“ od tod v Belgrad in Pančovo poslal. Na ta parobrod so se podali general Kräutner, častniki, mestni vradniki, gerška duhovšina, in med streljanjem topov se je ob 10. dopoldne proti Belgradu napotil. Ko je pod ozidje Belgrada prišel, so nas znad okopov naši topovi pozdravljali, zraven avstrijskiga je tukaj tudi tursko bandero nataknil in spodej, ko pride pred serbsko mesto tudi serbsko natakne. Na serbskem bregu je stopila v parobrod serbska kneginja — kneza ni bilo doma, ampak v toplicah v Banji — na strani inspektorja Wehlerja, spremljena od serbskih velikašev, Petranovića, Knićanina, Šimića, Wušića, Nenadovića z drugimi serbskimi prvimi vradniki, potem smo se med streljanjem topov po vozki reki Temes v Temesvar naprej podali, kamor smo ob 11. dopoldne prišli in generala Kuševica z častniki sprejeli in se v Zemun nazaj podali. Zdaj pride tudi belgraški Muhasic, Mehemed Fasli-paša z svojimi častniki, kteriga je popred praznik Bagram zadrževal v parobrod in se pelje v Zemun, kjer so večidel vsi Zemunčani iz parobroda šli, drugi so pašata in kneze v Belgrad spremila in od tod so se v Pančovo podali, kjer so se tako dolgo mudili, da je parobrod še le proti 8 zvečer spet nazaj prišel. „Neptun“ bo zanaprej vsak dan od tod v Belgrad in Pančovo šel. Ta dan gotovo pričaja, kako dobro se turški in avstrijski prebivalci med sabo porazumejo.

Ogerska. V „Presburg. Ztg.“ se iz Marmaroša piše: Pri naš še vedno nekdanje honvede v vojake pobirajo, pa ne le častnike ampak tudi prostake. Če se premisli, da so bili večidel ti ljudje primorani, celo zvezani k vojaški armadi prignani in vanjo uversteni, se gotovo želja zbudi, da bi se tem ljudem milost skazala. Popisovanje se v Marmarošu mirno in tiho godi, prebivalci spoznajo, da je to koristno in potrebno in vradniki v vsaki zadevi radovoljno vbogajo. Žandarmi so svoje opravilo že pričeli in so zlo koristni, posebno na potne liste zlo gledajo.

Lombardo-beneško kraljestvo. V Benetkah se zdaj poskuša telegrafa v morju pod vodo napraviti.

* General Weis je v Mantui poveljstvo mesta prevzel. General Gorzkowski se je pa v Benetke podal.

* General konjaništva, grof Gorzkowski je 13. avgusta mestno poveljstvo v Benetkah prevzel.

Tuje dežele.

Nemška. 16. t. m. na večer je vstal na morju med Danci in Schleswig-Holsteinci boj, ki je do pol osmih zjutraj terpel. En holsteinski parobrod je bil zlo poškodovan in je začel goriti, ogenj so pa pogasili.

Laška. V Toskani so armado za 1400 vojšakov pomnožili; toraj bo ravno toliko avstrijskih vojakov Toskano zapustilo, ostalo jih bo potem še okrog 7500.

* 14 gimnazialnih učencikov je bilo v Piacenci odstavljenih. Pravijo, da zavolj tega, ker so se z demagogi pečali.

* V Turinu se zlo boje vstaje zoper samostanske brate „Oblati dela Consolata“, straže so povsod pomnožili.

* Sliši se, da je sardinska vlada vendar enkrat sklenila, vsak prestop političkih strank kaznovati, naj zadene naprave sardinske vlade ali zunajnih prijateljskih vlad. Znani Bianchi Giovini se je moral na povelje vlade iz dežele podati, ker je zoper papeža in Avstrijo prehudopisal.

* Samostan Oblati della Consolata in Servitov v Genui je ukazala vlada preiskati.

* Časopis „Statuto“ pravi, da se v Bologni neizrečeno roparij godi; posestniki si ne upajo na svoje posestva, ki le nekatere milje od mesta leže.

* V Alesandri na Sardinskem se je ljudstvo zoper patre Servite sperlo.

Francoska. 12. avgusta se je predsednik republike iz Pariza na pot podal. Spremljajo ga ministri vojaštva, kupčije in javnih stavb. V Dijonu je prvič prenočil, ker je bil tudi lepo sprejet.

* Iz Pariza se piše 10. avgusta: Ko današnji dan podpišem, me misli sprehajajo, da je bil ta kletvovredni dan konec revolucije, ki zdaj, ko je že 60 let preteklo, še ni konca storila. Bi Bog hotel, da bi se ta brezden kmalo zaperl, in da bi moja uboga domovina po tolikih bojih mir vzivala. Pa, žali Bog, malo je upati. Kakor sedaj reči stoje, se vidi, da se bodo v kratkih mesecih nove prekucije začele.

Kar se je pri gostih republikanske straže in žandarmerije godilo, od tega se zdaj še mnogo pripoveduje, res da se tudi marsikaj zraven pristavi. De je republikanska straža tako starokopitna, se ni čuditi, ona se je marljivo čistila in zdaj obstoji iz zvoljenih mož iz armade. General Changarnier jo je scistil. Ko je bila slovesnost končana se pogovarja z nekaterimi desetniki in jih zagotovi, da se smejo, ako bi se kaj prigodilo, ravno tako nanj zanesti, kakor on nanje. „De, general!“ odgovori sivo-brad desetnik, na kteriga persih je svetinja visela, „vi se smeste na nas zanesti. Naš oddelk je kaj vreden. Samo nekaj moram opomniti. Za vruga vendar, da se republikanska straža imenuje. To nam povsod škodje. Dajte nam vendar drugo ime.“ „Poterpite“, zaverne general Changarnier, „vse naenkrat ne more biti.“

Poslanci demagogov po deželi hodijo, da bi prebivalce zoper Napoleona zdražili. Vlada se pa tudi zlo boji, da bi v nekterih krajih ne bil lepo sprejet.

Razne naznanila.

— Znano je, da je Bem na Sedmograškem lesene topove rabil, ker mu je drugih manjkalo. „Spiegel“ pravi, da so posebno pripravni. Narejeni niso bili iz eniga samiga debela, ampak iz njih več, ker se radi skolejo, ako se deblo naverta. Toraj jih je iz več kosov skupej sestavil in dal z železnimi obroči okovati. Znotraj so bili s pleham prevlečeni, kar ni bilo težavno storiti ali pleh z novim na-

domesliti, ko ni bil več za rabo. Napravljeni so bili tako, da so se zamogli na vsak kraj naenkrat obrniti. Štiri ljudje so tak top lahko v naj bolj sterm hrib nesli.

— Pisma iz Berolina pravijo, da se tam pripoveduje, da je baron Haynau ponudbo prejel v vojaško službo v pruskem kraljestvu stopiti, da pa tega ni hotel storiti.

— Njegovo Veličanstvo, avstrijski cesar se je 15. avgusta skozi st. Pölten peljal, kteriga je skup deroče ljudstvo pozdravljalo. Druge slovesnosti je cesar sam prepovedal.

— Verjetne novice iz poljskiga kraljestva naznanijo, da je tam huda devetogobnica vstala.

— Poskušnje na državnih železnicah z zakurjenimi vozovi so bile poterrjene in prihodnjo zimo se bodo večasih za poskušnjo zakurili. Profesor Meisner svoje najdbe nobenemu ne razodene, vendar je za domače dežele pripustil, da se njegova najdba porabi.

— V „Pražske Nov.“ se naznani, da je bil 8. avgusta prvi list časopisa „Slovan“ vredniku Havličku nazaj poslan, ker je pražki državni zastopnik, kterimu je pražka general-prokuratura to reč izročila, od tožbe in daljšiga preiskovanja odstopil.

— 10. t. m. se piše iz Dunaja v „Südsl. Ztg.“: 28. avgusta bo na Dunaju velika beseda za pogorele Krakovčane, pri kteri se bodo prvi umetniki skazovali, med njimi prvi umetnik iz Petrograda, ki je ravno sem prišel. V ta namen se je odbor sestavil, v kterem so vsi slovanski rodovi zastopljeni. Vodstvo je prevzel dr. Dvoraček, ki je preteklo zimo krasni slovanski bal vodil. Lepo in zlahtno je, da si tukajšni Slovani prizadevajo potrebo svojih bratov polajšati.

— Armada na Vorarlberskem in Českem se ne bo pomanjšala. Vojaški oddelk na Českem se ne bo razšel, ker ravno zdaj se še vojaki na Česko podajajo, in ker se z orožjem in s topovi preskerbuje.

— „Czas“ toži, kako prederzni so nekteri ljudje v Krakovi pri tirjanju, ker so pogoreli. Žensko društvo je dobilo v prvih štirih dnevih, ko se je ustanovilo okrog 600 prošenj, da bi se pomagalo. Clo taki, ki niso pogoreli prosijo pomoči, ker so, kakor pravijo, popred delo imeli, zdaj pa ga nimajo. Bolj veselo je pa, da od vsih strani pripomočki dohajajo, veliko nesrečo pomanjšati. Akoravno je grad grofnje Wasowicz pogoril z vsim, kar je bilo v njem, je vendar grofnja 10,000 poljskih goldinarjev pogorelim poslala.

— V dokaz, kako Turki s kristjani v Bosni ravnaajo, sledeče podamo, kar „Šumadinka“ pripoveduje: Na praznik sv. Trojice jaha pop Jovo iz Banjaluke v cerkev k Božji službi. Na poti sreča Turka, ki se nad njim zadervi: „Stopi raz konja! pop!“ Pop prosi in pravi: „Ne morem, dragi Aga, ker grem v cerkev Boga moliti.“ Turk pa odgovori: „Stopi doli pop! ako češ, da te ne prekucnem.“ Pop zopet prosi: „Ne morem, dragi Aga, v blato stopiti.“ Turk zgrabi svojo puško, ki počni in pop se mertev na tla zverne. „Ti nisi ukazal“, reče Turk mertvemu, „doli stopiti, tukaj sodi Ali-beg in ne Moskvičan.“ Potem odseka umorjenimu glavo in jo na prvo drevo pri cesti obesi.

— V nekterih dnevih pride nova zbirka serbskih junških in ženskih pesem na svitlo pod naslovom: „Gusle“ od Ludovika Augusta Frankl. Posvečene so hčeri Vuka Stefanovića Karadžića. Dr. Bojnomir Kapper bo dal na svitlo epos, iz serbskih narodnih pesem sestavljen, pod naslovom „Car Lazar“, in Vogl pesmi, ki Marko Kraljevića zadevajo.

